

กสม. ๑

รายงานผลการตรวจสอบ
การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๖๓/๒๕๖๗

เรื่อง สิทธิคนพิการและสิทธิผู้สูงอายุ กรณีร้องเรียนว่า องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยางโพน
เรียกคืนเงินเบี้ยความพิการและเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และองค์การบริหารส่วนตำบลยางหัก
งดจ่ายเบี้ยความพิการและเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กระทบต่อสิทธิคนพิการและสิทธิผู้สูงอายุ

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยางโพน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

ที่ ๑

องค์การบริหารส่วนตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

ที่ ๒

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องร้องเรียนทางไปรษณีย์ตามคำร้องที่ ๑๒๐/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๖ ว่า
[Redacted] อายุ [Redacted] ปี และเป็นอาของ [Redacted] เดิมมีภูมิลำเนาตามทะเบียนราษฎร
อยู่บ้านเลขที่ [Redacted] ตำบลห้วยยางโพน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ประสบอุบัติเหตุทำให้พิการ
ทางการเคลื่อนไหวและเป็นผู้ป่วยติดเตียงมากกว่า ๒๐ ปี ได้รับเงินเบี้ยความพิการ อัตราเดือนละ ๘๐๐ บาท
และเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ อัตราเดือนละ ๖๐๐ บาท จากผู้ถูกร้องที่ ๑ ตลอดมา โดยผู้ร้องเป็นผู้ดูแล
คนพิการที่ขึ้นทะเบียนต่อสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดราชบุรี (พมจ.ราชบุรี)
และเป็นผู้ถือสมุดบัญชีเงินฝากธนาคารและบัตรเอทีเอ็มที่ [Redacted] ใช้รับเงินสวัสดิการทั้งสองประเภท
ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ผู้ถูกร้องที่ ๑ เรียกคืนเงินเบี้ยความพิการประจำเดือนมีนาคมถึง
พฤศจิกายน ๒๕๖๕ จำนวน ๗,๒๐๐ บาท และเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุประจำเดือนตุลาคมถึงพฤศจิกายน
๒๕๖๕ จำนวน ๑,๒๐๐ บาท รวมทั้งสิ้นเป็นเงิน ๘,๔๐๐ บาท โดยผู้ร้องขอผ่อนชำระเดือนละ ๗๐๐
บาท เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๖ นอกจากนี้ ยังไม่ได้รับเงินเบี้ยความพิการระหว่างเดือนมีนาคม
๒๕๖๕ ถึงเมษายน ๒๕๖๖ และเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๖๕ ถึงเมษายน ๒๕๖๖
ตามสิทธิที่จะได้รับจากผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ที่ [Redacted] ย้าย
ภูมิลำเนาไปอยู่ตามทะเบียนราษฎร ผู้ร้องเห็นว่า กรณีข้างต้นกระทบต่อสิทธิคนพิการและสิทธิผู้สูงอายุ
ในการได้รับเงินสวัสดิการจากรัฐของ [Redacted] จึงขอให้ตรวจสอบ

๒. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบ โดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานดังต่อไปนี้

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ หนังสือผู้ร้องลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ถึงคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๒ หนังสือผู้ร้องให้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๖ ถึงคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๓ บันทึกการให้ถ้อยคำทางโทรศัพท์ของผู้ร้องต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๖

๒.๑.๔ รายงานสรุปการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖ ณ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยางโท

๒.๑.๕ รายงานสรุปการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖ ณ องค์การบริหารส่วนตำบลยางหัก

๒.๑.๖ หนังสือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดราชบุรี ที่ รบ ๐๐๐๕/๕๗๑๑ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง

ผู้ร้องให้ข้อมูลสอดคล้องกับความเป็นมา และขณะนี้ [REDACTED] ไม่ได้อยู่อาศัยที่บ้านของผู้ร้องแล้ว เนื่องจากมีปัญหาสุขภาพและต้องเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลปากท่อ และอยู่ระหว่าง พมจ.ราชบุรีประสานส่งไปสถานสงเคราะห์คนพิการหรือสถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุของรัฐ

๒.๒.๒ ข้อเท็จจริงจากฝ่ายผู้ถูกร้อง

๑) ผู้ถูกร้องที่ ๑

๑.๑) เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๑ มีหน้าที่ตรวจสอบข้อมูลการจ่ายเงินเบี้ยความพิการและเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุหลังสิ้นสุดปีงบประมาณในแต่ละปี ช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม ๒๕๖๕ พบว่า เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๕ [REDACTED] ได้ทำบัตรประจำตัวคนพิการใบใหม่ โดยแก้ไขภูมิลำเนาจากบ้านเลขที่ [REDACTED] ตำบลห้วยยางโท เป็นบ้านเลขที่ [REDACTED] ตำบลยางหัก ประกอบกับสำนักงานทะเบียนอำเภอปากท่อยืนยันว่า มีการย้ายภูมิลำเนาดังแต่วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

/ซึ่งอยู่นอก...

ซึ่งอยู่นอกเขตพื้นที่รับผิดชอบ ผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงต้องระงับการจ่ายเงินเบี้ยความพิการตั้งแต่เดือนมีนาคม ๒๕๖๕ ถึงเมษายน ๒๕๖๖ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยความพิการให้คนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๖ ข้อ ๘ และข้อ ๑๔ (๒)^๑ และต้องระงับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๖๕ ถึงเมษายน ๒๕๖๖ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๖ ข้อ ๘ และข้อ ๑๔ (๒)^๒ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงเรียกคืนเงิน

/สวัสดิการ...

^๑ ข้อ ๖ คนพิการซึ่งจะมีสิทธิที่จะได้รับเบี้ยความพิการตามระเบียบนี้ ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสวัสดิการเบี้ยความพิการกำหนด

ข้อ ๘ ในกรณีคนพิการซึ่งได้รับเงินเบี้ยความพิการจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่งและย้ายภูมิลำเนาไปอยู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น หรือกรุงเทพมหานคร ให้คนพิการนั้นลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยความพิการด้วยตนเองต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ที่ตนมีภูมิลำเนา และได้รับเงินเบี้ยความพิการจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ในเดือนถัดไป ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ต้องได้รับการยืนยันจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดิมที่จ่ายเงินเบี้ยความพิการเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน

ข้อ ๑๔ สิทธิของผู้ได้รับเงินเบี้ยความพิการตามระเบียบนี้สิ้นสุดลงในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ตาย

(๒) ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๖

(๓) แจ้งสละสิทธิการขอรับเงินเบี้ยความพิการเป็นหนังสือต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนมีสิทธิได้รับเงินเบี้ยความพิการ

กรณีสิทธิได้รับเบี้ยความพิการดังกล่าวสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสั่งระงับการจ่ายเบี้ยความพิการสำหรับบุคคลดังกล่าวทันที เว้นแต่กรณีตามข้อ ๘

^๒ ข้อ ๖ ผู้มีสิทธิจะได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามทะเบียนบ้าน

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๘ ผู้สูงอายุผู้ใดที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่ ต่อมาผู้สูงอายุนั้นได้ย้ายภูมิลำเนาไปอยู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ให้ผู้สูงอายุนั้นไปลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุด้วยตนเองต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ นับตั้งแต่วันที่ย้าย แต่ไม่เกินเดือนพฤศจิกายนของปีนั้น ๆ ทั้งนี้ ให้ได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ในปีงบประมาณถัดไป โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่แจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดิมที่จ่ายเงินเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุผู้นั้นทราบเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน ทั้งนี้ ในระหว่างปีงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดิมที่จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอยู่ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นยังคงจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุต่อไปจนกว่าจะสิ้นปีงบประมาณ

ข้อ ๑๔ สิทธิของผู้ได้รับเงินเบี้ยยังชีพตามระเบียบนี้จะสิ้นสุดลงในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ตาย

(๒) ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๖

สวัสดิการทั้งสองประเภทที่จ่ายเกินไป ตามจำนวนที่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้องซึ่งเป็นผู้ดูแลคนพิการที่ได้ลงทะเบียนไว้ และเป็นผู้ถือเงินสวัสดิการ

๑.๒) เมื่อผู้ร้องได้รับหนังสือเรียกคืนเงินทั้งสองประเภท ได้โทรศัพท์ยอมรับกับผู้ร้องที่ ๑ ว่า ไม่ได้แจ้งย้ายภูมิลำเนาตามทะเบียนราษฎรของ [REDACTED] กับผู้ร้องที่ ๑ และไม่ได้ลงทะเบียนที่ภูมิลำเนาแห่งใหม่กับผู้ร้องที่ ๒ ผู้ร้องที่ ๑ จึงแนะนำให้เร่งดำเนินการเพื่อรักษาสีทธิการรับเงินสวัสดิการทั้งสองประเภทดังกล่าว และแจ้งเป็นหนังสืออีกครั้งเมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ พร้อมแจ้งผู้ร้องที่ ๒ ให้ตรวจสอบการลงทะเบียนรับเงินสวัสดิการทั้งสองประเภท

๑.๓) เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖ พมจ.ราชบุรี เชิญทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ร้อง ผู้ร้องที่ ๑ ผู้ร้องที่ ๒ ปลัดอำเภอปากท่อ ผู้นำชุมชนตำบลยางหัก และประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ตำบลยางหัก มาประชุมหาทางออก ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยางโทน โดยผู้ร้องชี้แจงตามข้อ ๑.๒) และยอมรับสภาพหนี้การรับเงินสวัสดิการทั้งสองประเภทโดยไม่มีสิทธิ โดยขอผ่อนชำระเดือนละ ๗๐๐ บาท

๑.๔) อนึ่ง การที่ [REDACTED] รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุโดยไม่มีสิทธิ ผู้ร้องที่ ๑ เห็นว่า เป็นกรณีรับไว้ด้วยความสุจริต จึงได้รับยกเว้นไม่ต้องคืนส่วนที่ยังไม่ได้ผ่อนชำระตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๑๔ วรรคสาม^๓

๑.๕) เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๖๖ ผู้ร้องที่ ๑ ประชุมร่วมกับ พมจ.ราชบุรี เพื่อช่วยตามหาญาติและสืบทรัพย์สินของ [REDACTED] ในตำบลห้วยยางโทน ซึ่งเป็นภูมิลำเนาเดิม แต่ไม่พบญาติและทรัพย์สินใด ๆ ระหว่างนี้ [REDACTED] จึงต้องอยู่ที่โรงพยาบาลปากท่อ โดย พมจ.ราชบุรี /อยู่ระหว่าง...

(๓) แจ้งสิทธิการขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นหนังสือต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนมีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

กรณีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุดังกล่าวสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ สั่งระงับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสำหรับบุคคลดังกล่าวทันที

^๓ ข้อ ๑๔ สิทธิของผู้ได้รับเงินเบี้ยยังชีพตามระเบียบนี้จะสิ้นสุดลงในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ตาย

(๒) ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๖

(๓) แจ้งสิทธิการขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นหนังสือต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนมีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

กรณีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุดังกล่าวสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนสั่งระงับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสำหรับบุคคลดังกล่าว

หากผู้สูงอายุที่ไม่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แต่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุด้วยความสุจริต ให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนรายงานผู้บริหารท้องถิ่นทราบ เพื่อระงับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุต่อไป โดยยกเว้นการเรียกเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุคืน

อยู่ระหว่างประสานศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดราชบุรีให้พักอาศัยชั่วคราว เพื่อรอส่งเข้าพักในสถานสงเคราะห์ของหน่วยงานภาครัฐต่อไป

๒) ผู้ถูกร้องที่ ๒

๒.๑) ผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งแจ้งข้อเท็จจริงสอดคล้องกับผู้ถูกร้องที่ ๑ และเพิ่มเติมว่า เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ผู้ร้องมารับแบบคำขอลงทะเบียนรับเงินเบี้ยความพิการเพื่อนำไปให้ [REDACTED] พิมพ์ลายนิ้วมือ และนำกลับมาลงทะเบียนเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๖ พร้อมแนบเอกสาร ได้แก่ สำเนาบัตรประจำตัวคนพิการของ [REDACTED] สำเนาสมุดบัญชีเงินฝากธนาคาร และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ร้อง ผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงจ่ายเงินเบี้ยความพิการและเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๖ เป็นต้นมา

๒.๒) เมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ทราบว่า [REDACTED] บ่วยหนัก จึงลงพื้นที่ยังบ้านพักผู้ร้อง พร้อมกับเจ้าหน้าที่ พมจ.ราชบุรี ผู้ใหญ่บ้าน [REDACTED] ตำบลยางหัก เจ้าหน้าที่ อสม. และผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลยางหัก (รพ.สต.ยางหัก) พบว่า [REDACTED] นอนติดเตียง มีแผลกดทับตามจุดต่าง ๆ ของร่างกาย อีกสองวันถัดมาแผลอักเสบรุนแรงจนอาจเป็นอันตรายได้ จึงประสานส่งเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลปากท่อ โดยผู้ร้องนำของใช้ส่วนตัวมาไว้ที่โรงพยาบาลและแจ้งว่าไม่สะดวกที่จะมาดูแล หลังจากนั้นไม่มีญาติมาเยี่ยมอีกเลย ผู้ถูกร้องที่ ๒ และเจ้าหน้าที่ พมจ.ราชบุรี จึงดูแลและนำของใช้ที่จำเป็นไปให้เป็นระยะ

๒.๒.๓ ข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

พมจ.ราชบุรีให้ข้อเท็จจริงสอดคล้องกับผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ และเพิ่มเติม สรุปได้ดังนี้

๑) [REDACTED] อาศัยอยู่ที่คอกเลี้ยงสุกรภายในบริเวณบ้านของผู้ร้อง ซึ่งเป็นผู้ดูแลเงินเบี้ยความพิการและเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ผู้ร้องย้ายภูมิลำเนาของ [REDACTED] เพื่อขอรับสวัสดิการปรับปรุงบ้านของผู้ร้องให้เหมาะสมกับคนพิการ โดยมี พมจ.ราชบุรีประสานความช่วยเหลือ ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๕ ผู้ร้องได้ไปลงทะเบียนเป็นผู้ดูแลคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒) เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๖ ผู้ร้องแจ้งสำนักงาน พมจ.ราชบุรีขอยกเลิกการเป็นผู้ดูแลคนพิการ และแจ้งผู้ใหญ่บ้าน [REDACTED] ตำบลยางหักว่า ไม่อนุญาตให้ [REDACTED] พักอาศัยที่บ้านอีกต่อไป และส่งมอบสมุดบัญชีเงินฝากธนาคารของ [REDACTED] ให้กับผู้ใหญ่บ้าน แต่ยังเก็บบัตรเอทีเอ็มไว้

๓) [REDACTED] ได้รับการรักษาแผลกดทับจนหายดีแล้ว ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๖๖ แต่ยังไม่มีความยินยอมแสดงตัวรับกลับจนถึงเดือนมีนาคม ๒๕๖๗ จึงยังต้องพักอาศัยที่โรงพยาบาลปากท่อเพื่อรอเข้าพักในสถานสงเคราะห์หน่วยงานของรัฐ โดย พมจ.ราชบุรีอยู่ระหว่างประสานศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดราชบุรีหรือจังหวัดเพชรบุรีให้พักอาศัยชั่วคราว

๓. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องทั้งสองได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อ [REDACTED] หรือไม่ กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ ระบุการจ่ายเบี้ยความพิการและเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ทั้งยังเรียกให้คืนเงินสวัสดิการทั้งสองประเภท และกรณีผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่จ่ายเงินเบี้ยความพิการและเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุก่อนยืนยันสิทธิตามภูมิลำเนาแห้งใหม่โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

๓.๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๘ วรรคสอง และมาตรา ๗๑ วรรคสาม^๔ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ข้อ ๒ วรรคหนึ่ง^๕ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๐ (๙)^๖ และพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๑ (๑๑)^๗ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ ข้อ ๒๘ วรรคสอง (ซี)^๘ ประกอบระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย

/หลักเกณฑ์...

^๔ มาตรา ๔๘ วรรคสอง บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ และบุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๗๑ วรรคสาม รัฐพึงให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาสให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และคุ้มครองป้องกันมิให้บุคคลดังกล่าวถูกใช้ความรุนแรงหรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม รวมตลอดทั้งให้การบำบัด ฟื้นฟูและเยียวยาผู้ถูกกระทำการดังกล่าว

^๕ ข้อ ๒ รัฐภาคีแต่ละรัฐแห่งกติกานี้รับที่จะดำเนินการ โดยเอกเทศและโดยความร่วมมือและความช่วยเหลือระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางเศรษฐกิจและวิชาการ โดยใช้ประโยชน์สูงสุดจากทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลในการทำให้สิทธิซึ่งรับรองไว้ในกติกานี้กลายเป็นความจริงอย่างบริบูรณ์โดยลำดับด้วยวิธีทั้งปวงที่เหมาะสมโดยเฉพาะอย่างยิ่งรวมทั้งการกำหนดมาตรการทางกฎหมายด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

^๖ มาตรา ๒๐ คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๙) การจัดสวัสดิการเบี้ยความพิการ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

^๗ มาตรา ๑๑ ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๑๑) การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพเป็นรายเดือนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

^๘ ข้อ ๒๘ วรรคสอง รัฐภาคียอมรับถึงสิทธิของคนพิการนั้นในการได้รับความคุ้มครองทางสังคมและการอุปถัมภ์สิทธินั้น โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ เพราะเหตุแห่งความพิการ และให้รัฐภาคีดำเนินขั้นตอนเพื่อปกป้องและส่งเสริมให้สิทธินี้เกิดขึ้นได้จริง ทั้งนี้รวมถึงมาตรการดังนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

หลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยความพิการให้คนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้รับรองสิทธิของคนพิการ และสิทธิของผู้สูงอายุในอันที่จะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ โดยรัฐได้กำหนดให้มีสิทธิได้รับสวัสดิการเบี้ยความพิการและเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง เพื่อให้สามารถดำรงชีพได้อย่างมีคุณภาพ โดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่คนพิการหรือผู้สูงอายุมีภูมิลำเนาตามทะเบียนราษฎร มีหน้าที่และอำนาจในการจ่ายเงินสวัสดิการทั้งสองประเภทเป็นรายเดือน ให้แก่บุคคลดังกล่าวหรือผู้ดูแลเงินสวัสดิการ

๓.๒ ประเด็นที่ ๑ กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ ระวังการจ่ายเงินเบี้ยความพิการและเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แก่ [REDACTED] ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๖๕ เป็นต้นมา ทั้งยังเรียกให้คืนเงินสวัสดิการทั้งสองประเภทที่จ่ายไป ในช่วงที่ [REDACTED] ไม่มีสิทธิได้รับจากผู้ถูกร้องที่ ๑

๓.๒.๑ จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า [REDACTED] เป็นคนพิการและผู้สูงอายุมีภูมิลำเนาตามทะเบียนราษฎรอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลห้วยยางโพน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ได้รับเงินเบี้ยความพิการ เดือนละ ๘๐๐ บาท และเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เดือนละ ๖๐๐ บาท จากผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยความพิการให้คนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตามลำดับ โดยมีผู้ร้องซึ่งเป็นหลานได้ลงทะเบียนกับ พมจ.ราชบุรีเป็นผู้ดูแล [REDACTED] รวมทั้งดูแลเงินสวัสดิการทั้งสองประเภท

๓.๒.๒ ต่อมาวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ผู้ร้องได้ย้ายภูมิลำเนาของ [REDACTED] จากตำบลห้วยยางโพนไปอยู่บ้านของผู้ร้องที่ตำบลยางหัก แต่ไม่ได้แจ้งผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อขอย้ายสิทธิรับเงินเบี้ยความพิการและเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นเหตุให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังคงจ่ายเงินต่อไป จนกระทั่งเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม ๒๕๖๕ จึงตรวจพบว่า มีการแก้ไขภูมิลำเนาในบัตรประจำตัวคนพิการของ [REDACTED] เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๖๕ ซึ่งสอดคล้องกับการยืนยันของสำนักงานทะเบียนอำเภอปากท่อ ผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงได้ระวังการจ่ายเงินสวัสดิการทั้งสองประเภทตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๖๕ และเรียกคืนเงินเบี้ยความพิการประจำเดือนมีนาคมถึงพฤศจิกายน ๒๕๖๕ ที่จ่ายเดือนละ ๘๐๐ บาท รวม ๗,๒๐๐ บาท และเรียกคืนเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุประจำเดือนตุลาคมถึงพฤศจิกายน ๒๕๖๕ ที่จ่ายเดือนละ ๖๐๐ บาท รวม ๑,๒๐๐ บาท

/๓.๒.๓ พิจารณา...

(๕) ประกันว่าคนพิการและครอบครัวของคนพิการที่มีสภาพความเป็นอยู่ยากจน สามารถเข้าถึงความช่วยเหลือจากรัฐในเรื่องค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับความพิการรวมถึงการฝึกอบรมที่เพียงพอ การให้คำปรึกษา ความช่วยเหลือทางการเงิน และการให้ความดูแลชั่วคราว

๓.๒.๓ พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยความพิการ ให้คนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๖ ข้อ ๘ และข้อ ๑๔ (๒) กำหนดว่า คนพิการซึ่งจะมีสิทธิได้รับเบี้ยความพิการ ต้องเป็นผู้ที่ลงทะเบียนและยื่นคำขอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนมีภูมิลำเนา และมีสิทธิรับเบี้ยความพิการในเดือนถัดไป กรณีย้ายภูมิลำเนาไปอยู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ให้ลงทะเบียนและยื่นคำขอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ที่มีภูมิลำเนา ทั้งนี้ ต้องได้รับการยืนยันจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดิมด้วย

๒) [REDACTED] มีภูมิลำเนาอยู่ที่ตำบลห้วยยางโพน และผู้ถูกร้องที่ ๑ จ่ายเงินเบี้ยความพิการให้ทุกเดือนต่อเนื่องตลอดมา จนกระทั่งเมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ [REDACTED] ย้ายภูมิลำเนาไปอยู่ตำบลยางหัก จังหวัดชุมพร สมบัติรับเงินเบี้ยความพิการจากผู้ถูกร้องที่ ๑ ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๕ เป็นต้นไป ดังนั้น การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ เรียกคืนเงินเบี้ยความพิการของ [REDACTED] ที่รับไปโดยไม่มีสิทธิซึ่งได้จ่ายไประหว่างเดือนมีนาคมถึงพฤศจิกายน ๒๕๖๕ รวม ๗,๒๐๐ บาท จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบ และการที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ระงับการจ่ายเงินเบี้ยความพิการตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๖๕ หลังจากที่ตรวจพบการขาดคุณสมบัติเมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๕ จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบแล้วเช่นกัน

๓) นอกจากนี้ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๖ ข้อ ๘ และข้อ ๑๔ (๒) กำหนดว่า ผู้มีสิทธิจะได้รับเงินเบี้ยผู้สูงอายุในปีงบประมาณถัดไป ต้องลงทะเบียนและยื่นคำขอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนมีภูมิลำเนา กรณีย้ายภูมิลำเนาต้องลงทะเบียนและยื่นคำขอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ ทั้งนี้ ให้ได้รับจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ในปีงบประมาณถัดไป

๔) ช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม ๒๕๖๕ เมื่อผู้ถูกร้องที่ ๑ พบว่า [REDACTED] ย้ายภูมิลำเนาไปยังตำบลยางหักแล้ว จึงไม่สามารถที่จะรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จากผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้อีก ดังนั้น การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ เรียกคืนเงินดังกล่าวประจำเดือนตุลาคมถึงพฤศจิกายน ๒๕๖๕ รวม ๑,๒๐๐ บาท จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบ แต่เนื่องจากต่อมาเมื่อวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๖ มีการประกาศใช้ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๖ โดยในข้อ ๑๔ วรรคสาม กำหนดว่า หากผู้สูงอายุที่ไม่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แต่ได้รับเงินดังกล่าวด้วยความสุจริต ให้ยกเว้นไม่ต้องเรียกคืนเงินนั้นคืน ดังนั้น เมื่อ [REDACTED] รับเงินไว้ด้วยความสุจริต จึงไม่ต้องคืนเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุประจำเดือนตุลาคมถึงพฤศจิกายน ๒๕๖๕ จำนวน ๑,๒๐๐ บาท

๕) เมื่อหักกลบกับเงินที่ผู้ร้องชำระคืนในงวดแรกแล้ว ๗๐๐ บาท จึงยังเหลือเงินเบี้ยความพิการที่ผู้ร้องจะต้องคืนผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามสัญญารับสภาพนี้เป็นจำนวน ๖,๕๐๐ บาท เนื่องจากผู้ร้องเป็นผู้ดูแล [REDACTED] คนพิการที่ลงทะเบียนกับสำนักงาน พมจ.ราชบุรี

/๖) ในชั้นนี้...

๖) ในชั้นนี้จึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่า การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ระวังการจ่ายเงิน เบี้ยความพิการและเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแก่ [REDACTED] รวมทั้งเรียกให้คืนเงินสวัสดิการทั้งสองประเภท ดังกล่าวที่จ่ายไปในช่วงที่ [REDACTED] ไม่มีสิทธิได้รับจากผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการกระทำหรือละเลย การกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๓.๓ ประเด็นที่ ๒ กรณีผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่จ่ายเงินเบี้ยความพิการและเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ให้แก่ [REDACTED] ก่อนยืนยันสิทธิตามภูมิลำเนาแห่งใหม่ระหว่างเดือนมีนาคม ๒๕๖๕ ถึงเมษายน ๒๕๖๖

๓.๓.๑ จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า สาเหตุที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ได้ จ่ายเงินเบี้ยความพิการระหว่างเดือนมีนาคม ๒๕๖๕ ถึงเมษายน ๒๕๖๖ และไม่ได้จ่ายเงินเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๖๕ ถึงเมษายน ๒๕๖๖ เนื่องจากผู้ร้องไม่ได้ดำเนินการให้ [REDACTED] ลงทะเบียนขอรับสิทธิที่กับผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของภูมิลำเนาแห่งใหม่ ทั้งที่ พมจ.ราชบุรีแนะนำให้ผู้ร้องเร่งรัดดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ แล้ว

๓.๓.๒ พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑) แม้ [REDACTED] มีคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิรับเงินเบี้ยความพิการตามภูมิลำเนา แห่งใหม่จากผู้ถูกร้องที่ ๒ นับแต่เดือนมีนาคม ๒๕๖๕ ตามข้อ ๖ ข้อ ๘ และข้อ ๑๔ (๒) ของระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยความพิการให้คนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตาม ข้อ ๖ ข้อ ๘ และข้อ ๑๔ (๒) ของระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมก็ตาม แต่เมื่อไม่ได้ยืนยันสิทธิที่ภูมิลำเนาแห่งใหม่ตามข้อ ๘ ของระเบียบ แต่ละฉบับดังกล่าว ผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงไม่สามารถจ่ายเงินเบี้ยความพิการและเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้ [REDACTED] ได้

๒) ทั้งนี้ เมื่อผู้ร้องยื่นแบบคำขอลงทะเบียนรับเงินเบี้ยความพิการให้ [REDACTED] เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงจ่ายเงินเบี้ยความพิการนับตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๖ เป็นต้นมา ส่วนเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุนั้น ผู้ถูกร้องที่ ๒ อนุโลมว่า [REDACTED] ได้ยื่นคำขอแล้วจึงจ่ายเงิน ให้ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๖ เช่นกัน

๓) ในชั้นนี้จึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่า การที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่จ่ายเงินเบี้ย ความพิการและเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแก่ [REDACTED] ก่อนยืนยันสิทธิตามภูมิลำเนาแห่งใหม่เป็นการกระทำ หรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๓.๔ นอกจากนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีข้อสังเกตว่า เพื่อให้การเข้าถึง สิทธิที่จะได้รับเงินเบี้ยความพิการและ/หรือเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานตามที่รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ รวมทั้งระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ การจ่ายเงินเบี้ยความพิการให้คนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

/และระเบียบ...

และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้รับรองสิทธิในการได้รับเงินสวัสดิการจากรัฐเพื่อให้สามารถดำรงชีพได้อย่างมีคุณภาพ จึงควรลดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข หรือขั้นตอนที่ไม่จำเป็นในการเข้าถึงสิทธิในเงินดังกล่าว อาทิ การยืนยันสิทธิอีกครั้งที่ภูมิลำเนาแห้งใหม่เมื่อมีการย้ายภูมิลำเนา ถือเป็นการสร้างภาระเกินสมควร ซึ่งอาจจะนำไปสู่การลิดรอนสิทธิที่จะได้รับเงินสวัสดิการต่อเนื่องได้

เนื่องจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเคยพิจารณาประเด็นเกี่ยวกับการได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไม่ครบถ้วน ตามรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ ๑๒๐/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๕ เรื่อง สิทธิผู้สูงอายุ กรณีร้องเรียนว่าได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไม่ครบ โดยมีข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายต่อกระทรวงมหาดไทย ตามข้อ ๗.๑.๓ ให้เร่งรัดเชื่อมโยงฐานข้อมูลของประชาชนของทุกส่วนราชการเข้ากับฐานข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรผ่านเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักเป็นระบบเดียวกันให้แล้วเสร็จโดยเร็ว และนำไปปรับใช้กับการยืนยันสิทธิที่จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ย้ายภูมิลำเนา และข้อ ๗.๒ ให้ปรับปรุงระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ ดังนั้น จึงเห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องทั้งสอง กระทรวงมหาดไทย และคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติเพื่อดำเนินการต่อไป

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๙/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๗ จึงมีมติว่า

๔.๑ กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ ระวังการจ่ายเงินเบี้ยความพิการและเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแก่ [REDACTED] ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๖๕ เป็นต้นมา รวมทั้งเรียกคืนเงินสวัสดิการทั้ง ๒ ประเภท ที่จ่ายไปในช่วงที่ [REDACTED] ไม่มีสิทธิได้รับจากผู้ถูกร้องที่ ๑ ในชั้นนี้ ยังไม่อาจรับฟังได้ว่าการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔.๒ กรณีผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่จ่ายเงินเบี้ยความพิการและเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแก่ [REDACTED] ก่อนยืนยันสิทธิตามภูมิลำเนาแห่งใหม่ระหว่างเดือนมีนาคม ๒๕๖๕ ถึงเมษายน ๒๕๖๖ ในชั้นนี้ ยังไม่อาจรับฟังได้ว่าการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔.๓ ให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องทั้งสอง กระทรวงมหาดไทย และคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ ดังนี้

/๔.๓.๑ ให้กระทรวง...

๔.๓.๑ ให้กระทรวงมหาดไทยเร่งรัดดำเนินการตามรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ที่ ๑๒๐/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๕ ข้อ ๗.๑.๓ และนำไปปรับใช้กับสิทธิที่จะได้รับเงินเบี้ยความพิการ และ/หรือเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เมื่อมีการย้ายภูมิลำเนา โดยไม่ต้องให้ผู้มีสิทธินั้นแจ้งยืนยันสิทธิที่ภูมิลำเนาแห่งใหม่

๔.๓.๒ ให้กระทรวงมหาดไทยร่วมกับคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติปรับปรุงระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยความพิการให้คนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้สิทธิที่จะได้รับเงินเบี้ยความพิการโอนไปยังภูมิลำเนาแห่งใหม่ตามระบบฐานข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรผ่านเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก เมื่อมีการย้ายภูมิลำเนาโดยไม่ต้องให้คนพิการนั้นแจ้งยืนยันสิทธิที่ภูมิลำเนาแห่งใหม่ และยกเว้นการเรียกเงินเบี้ยความพิการคืน หากเป็นกรณีที่คนพิการนั้นได้รับเบี้ยคนพิการด้วยความสุจริต

๔.๓.๓ ให้กระทรวงมหาดไทยร่วมกับกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ปรับปรุงระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๖ เพื่อให้สิทธิที่จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุโอนไปยังภูมิลำเนาแห่งใหม่ตามระบบฐานข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรผ่านเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก เมื่อมีการย้ายภูมิลำเนาโดยไม่ต้องให้ผู้สูงอายุนั้นแจ้งยืนยันสิทธิที่ภูมิลำเนาแห่งใหม่

๔.๓.๔ ในระหว่างดำเนินการตามข้อ ๔.๓.๑-๔.๓.๓ ให้ผู้ถูกร้องทั้งสองทำความเข้าใจกับคนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้นำในชุมชน ตลอดจนผู้ดูแลคนพิการและ/หรือผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ให้เข้าใจหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนเกี่ยวกับสิทธิในการรับเงินเบี้ยความพิการและเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เพื่อให้ได้รับสิทธิอย่างต่อเนื่อง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์
นางปรีดา คงแป้น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี
นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์
นางสาวปติกาญจน์ สิทธิเดช
นายสันต์ ภัยหลิกสี
นางสาวสุภัทรา นาคะผิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

